

خدمتگزاری در قرآن و

سیره معصومین (ع)

تألیف: اکرم عمویی

سرشناسه: عمومی، اکرم، ۱۳۳۸ -
 عنوان و نام پدیدآور: خدمتگزاری در قرآن: بررسی خدمت رسانی در قرآن و سیره ائمه معصومین (ع)
 مشخصات نشر: تهران: شب های سپید، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری: ۱۶۲ ص. س. م. ۲۱/۵×۱۴/۵
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۷۱-۷۰-۶
 وضعیت فهرست نویسی: فیبای مختصر
 یادداشت: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.
 شماره کتابشناسی ملی: ۳۸۰۲۴۶۰

خدمتگزاری در قرآن: بررسی خدمت رسانی در قرآن و سیره ائمه معصومین (ع)

مؤلف: اکرم عمومی

ناشر: انتشارات شب های سپید

صفحه آرایی: محمد اسدی

طراح جلد: علی یوسفی

چاپ اول: ۱۳۹۴

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

ISBN: 978-964-9471-70-6

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۷۱-۷۰-۶

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

چکیده

فرضیات ما در این تحقیق عبارتند از اینکه آیا نفع رسانی و محرومیت زدایی تنها کاری اخلاقی و حقوقی است و ثواب اخروی دارد یا در متن دین جا دارد و وظیفه‌ی حکومتی مسئولان است؟ آیا سازندگی و محرومیت زدایی مستقیماً مطرح است و تأمین خدمات اجتماعی در متن دین اسلام قرار دارد نه در خارج و حاشیه دین.

بیان داده‌ها: خدمت امری پسندیده است اما آنچه ارزش آن را بالا می‌برد و یا از ارزشش می‌کاهد انگیزه‌هایی است که خدمت بر اساس آنها شکل می‌گیرد برخی هدف از انگیزه‌ی خدمت شان احساس نوع دوستی و انسان گرایی و انگیزه برخی از مردم در خدمت رسانی یک نوع داد و ستد است. برخی از افقی بالا به انسان‌ها می‌نگرند و در فرهنگ دینی عمل و خدمتی مایه‌ی ارزش و عامل کمال آدمی است که انگیزه‌ی انجامش قرب و رضایت خداوند باشد.

اولین خدمت رسان در عالم هستی خداوند تبارک و تعالی و خدایی که دائم الفیض است می‌باشد و فرستادگان الهی و پیامبران اولین گروه خدمه‌ی خلق می‌باشند. از انبیا و پیامبران که بگذریم سیمای ائمه نیز آیینه‌ی تمام نمای خدا سالاری و مردم گرایی است. قرآن برای معرفی و بیان مقام و منزلت اهل بیت به ائمه و احسان امیرالمؤمنین (ع) و فاطمه زهرا (س) و امام حسن و امام حسین (ع) اشاره می‌کند. از اساسی‌ترین ویژگی‌های نظام مبتنی بر وحی آن است که تربیت و سازندگی در بعد فردی و شخصی و رشد فضائل اخلاقی با تعهد اجتماعی و نظم سیاسی و اقتصادی گره خورده است. با نگاه کوتاه به تعالیم آسمانی اسلام به خوبی در می‌یابیم که اسلام هرگز با فرد گرایی و بی‌توجهی به دیگران موفق نمی‌باشد و وجود محیط مساعد اجتماعی را شرط لازم برای رسیدن به کمال می‌شناسد. اسلام از یک سو، فراگیری آیین مشارکت و تقویت روحیه‌ی مسئولیت‌پذیری و تربیت و تعالی شخصیت فردی در ایفای نقش اجتماعی و احساس تعهد نسبت به دیگران را سفارش می‌کند و از سوی دیگر به تقویت روحیه خدمت و همکاری و احسان و ایثار و فداکاری نسبت به هم نوعان می‌پردازد و مجاهدت و مداومت بر کسب توفیق خدمت به خلق را از مصادیق شکر نعمت خالق می‌شمارد. یکی از اهداف اساسی و اصولی نظام اسلامی، ایجاد عدالت اجتماعی و دست یابی عموم جامعه به آسایش و رفاه نسبی است. گرچه نظارت در کارایی و توانمندی افراد از یک سو و توزیع ثروت و اختلاف درآمد از سوی دیگر، موجب تفاوت‌های طبیعی در سطح زندگی افراد جامعه می‌باشد و یکسانی در دستمزد افراد با استعدادها و کارآمدهای مختلف خود بی‌عدالتی است، اما اختلاف شدید طبقاتی و سطح نا عادلانه در آمد و تجمع ثروت در افرادی که دسترسی آنها به قدرت و ثروت سهل و آسان است به هیچ وجه مورد

قبول اسلام نمی‌باشد. امام علی (ع) در مورد کارگزاران نظام اسلامی تأکید داشت که باید فعالان نظام اسلامی با فرهنگ خدمتگزاری آشنا باشند و با این فضای فرهنگی در بدنه‌ی اداری قرار بگیرند. این فرهنگ ابعادی دارد که عبارتند از امانت دانستن مسئولیت، استبداد گریزی، محبت و صمیمیت با مردم، مردمی زیستن، برخورد یگانه با مردم. اصولاً خدمت به مردم باید بر دو اصل استوار باشد: وعده‌های داده شده، حقوق مردم. امام حسین (ع) در مورد خدمت به مردم فرموده است: گشایش مشکلات مردم موجب نزول رحمت الهی برای انسان و دفع و رفع بلاها می‌گردد. کسی که به مؤمنی خوبی کند، خداوند پاداش دهنده اوست. کسانی که رجوع حوائج مردم را به به خود یک ارزش انسانی و دینی ارزیابی نمی‌کنند مسیل بر عدم شناخت آنها به بیانات مقام معصوم در مورد نعمت‌ها و نعمت‌ها می‌باشد. رهبر خوب کسی است که به دیگران خدمت می‌کند. انگیزه‌های اساسی رهبری بایستی تمایل به ارائه خدمت باشد. باید رهبران به ارائه خدمت مشتاق بوده و مفتخر باشند خدمت رسانی هسته محوری رهبری خدمتگزار بوده و یک ضرورت اخلاقی است. قسمت اساسی و عمده‌ی خدمتگزاری سرپرستی و خادمیت است. خادمیت شامل اداره‌ی اموال و امور دیگران است. پیروان و رهبران به طور کلی خادمان و عاملان سازمان هستند که آن را هدایت می‌کنند. موارد خدمت رسانی عبارتند از: احسان به پدر و مادر، احسان به خانه و خانواده و احسان به ایتم، خدمت به مستمندان، احسان به همسایگان، خدمت به دوستان، خدمت به در راه ماندگان و بردگان، احسان به مظلوم، احسان به حیوانات، احسان به عموم مردم، احسان به اسیر، از نشانه‌های ابرار و خدمتگزاران می‌توان اخلاص، جامع نگری، ایثار، صبر و استقامت از خود گذشتن و توانمندی و امانت داری و ایمان را نام برد.

نتیجه گیری: به طور کلی در مورد اینکه چه کنیم تا خدمتگزار خوبی باشیم می توان به موضوعات زیر اشاره کرد و نتیجه کلی گرفت:

الف: پاسخگو بودن:

۱- اصلاح یا مجازات افراد شرور و مفسد

۲- احسان و نیکی به مردم

ب: توزیع عادلانه مسئولیتها:

۱- نظارت

۲- توزیع وظایف بر اساس شایستگی افراد

ج: فقر زدایی:

۱- فقر زدایی مادی

۲- توزیع عادلانه ثروت

کلید واژه ها در این تحقیق عبارتند از: احسان، ابرار، انفاق، ایثار، اکرام

إِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ